

สำนักพัฒนาการถ่ายทอดเทคโนโลยี

กรมส่งเสริมการเกษตร

รอบรู้เทคโนโลยี

กลุ่มพัฒนาเทคโนโลยีการเผยแพร่

“หมวก” ใครคิดว่าไม่สำคัญ

การสวมหมวกเกิดขึ้นครั้งแรกของโลก ในยุคอาณาจักรกรีกโบราณ โดยการนำผ้าหรือหนังสัตว์ มาคลุมไว้บนหนังศีรษะเพื่อกันแดดกันฝน ต่อมา มนุษย์รู้จักการให้ความหมายของสิ่งต่าง ๆ หมวก จึงกลายมาเป็นสัญลักษณ์ของบางคนที่สวมใส่เพื่อ แสดงออก เช่น บางคนสวมใส่เพื่อกันแดดกันฝนตาม หน้าที่ของหมวกแต่ดั้งเดิม บางคนสวมใส่เพื่อเป็น สัญลักษณ์ของการนับถือศาสนา และบางที่หมวก กลายเป็นเครื่องแสดงถึงอำนาจ สถานะทางสังคม เช่น หมวกทหาร ตำรวจ คนชั้นสูงในสมัยก่อน นิยม สวมหมวกเพื่อแสดงถึงความทันสมัย

ในสมัยปัจจุบันจะเห็นคนนิยมสวมใส่หมวก เป็นแฟชั่นมากขึ้น แม้จะอยู่ในที่ร่มภายในห้างสรรพ สินค้าก็ยังใส่หมวก ทั้ง ๆ ที่ไม่มีแดดมีฝนให้ต้องระวัง บางคนใส่หมวกผ้าแบบที่ใช้กันหนาว และพอเข้าใจ ได้ว่าในห้างแอร์อาจจะเย็นเลยต้องใส่หมวก ซึ่งทั้งหมด ที่กล่าวมาเป็นเรื่องเหตุผลของแต่ละคน

ดร.เอ็ดเวิร์ด เดอ โบโน เจ้าของแนวคิดเรื่อง “Six Thinking Hats” หรือการคิดแบบหมวก ๖ ใบ เป็นแนวคิดที่ว่าด้วยการมีมุมมองแบบรอบด้าน โดย ให้ความสำคัญกับเรื่องของความคิดสร้างสรรค์ นำไป สู่การวางแผนเชิงกลยุทธ์ เพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ตั้งแต่ ระดับตัวเอง กลุ่ม ไปจนถึงสังคมในวงกว้าง เดอ โบโน กล่าวไว้ว่า ทุกเช้าที่คนเราตื่นนอน สิ่งแรกที่เราทำ คือ “คิดบวก คิดลบ คิดน้อย คิดมาก” ก็คือการ “คิด” ซึ่ง แนวคิดหมวก ๖ ใบ เป็นการแนะนำเทคนิคในการจัด ระบบระเบียบการคิดให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นเท่านั้น และเขาเชื่อว่าความคิดของมนุษย์เหมือนหมวก ๖ ใบ ซึ่งแต่ละใบที่สวมใส่เป็นเสมือนทางเลือกที่เป็นไปได้ ในแต่ละเรื่องแต่ละเหตุการณ์ เดอ โบโน ใช้สีหมวก ๖ สี แทนความหมาย ดังนี้

หมวกใบแรก หมวกสีขาว (White Hat)

เป็นหมวกที่สื่อความหมายถึงความเป็นกลาง ที่มีฐาน ความคิดอิงอยู่กับข้อมูล ข้อเท็จจริง เป็นหมวกที่ ปราศจากความรู้สึกและความเห็น

หมวกใบที่สอง หมวกสีแดง (Red Hat)

เป็นหมวกที่สื่อความหมายถึงการแสดงอารมณ์ ความรู้สึก ซึ่งบางครั้งไม่จำเป็นที่จะต้องมีความ เหตุผล ประกอบ เพียงแต่ตอบความรู้สึกของตัวเองว่า ชอบ ไม่ชอบ ดี หรือไม่ดี

หมวกใบที่สาม หมวกสีดำ (Black Hat)

เป็นหมวกแสดงความสำเร็จ โชค และการปฏิเสธ หมวกสีดำเป็นหมวกที่ใช้ในเวลาที่ต้องการคิดถึง อุปสรรค ปัญหา และเหตุผลของการเกิดปัญหานั้น จะช่วยให้เรามีความคิดที่รอบคอบมากขึ้นว่า ควรทำหรือไม่ควรทำ เหมาะสมหรือไม่เหมาะสม เป็นความคิดเชิงระมัดระวังต่อสิ่งต่าง ๆ อย่าง ลึกซึ้ง

หมวกใบที่สี่ หมวกสีเหลือง (Yellow Hat)

เป็นหมวกที่แสดงถึงความสว่าง สดใส หมวกสีเหลือง แสดงถึงความคิดแบบมองเห็นจุดดี จุดเด่น โอกาส สำเร็จ เป็นการคิดเชิงบวก การมองโลกในแง่ดี และการคาดการณ์ที่มีความหวังต่อสิ่งดี ๆ ที่จะ เกิดขึ้น เป็นหมวกที่แสดงถึงการมองหาทางออก และทางเลือกอย่างมีความหวัง

หมวกใบที่ห้า หมวกสีเขียว (Green Hat)

เป็นหมวกของความอุดมสมบูรณ์ ความคิดสร้างสรรค์ เมื่อสวมหมวกสีเขียวจะเป็นความคิดใหม่ ๆ ที่สามารถทำได้ เปลี่ยนแปลงอะไรใหม่ ๆ ได้ เป็น ความคิดเชิงสัญลักษณ์ของการเติบโตงอกงาม และบางครั้งก็เป็นหมวกที่ทำให้เราเปลี่ยนวิธีคิด จากแบบเดิม ๆ มาสู่ความคิดแบบใหม่ ๆ หรือแม้ แต่ความคิดนอกกรอบต่างจากแนวทางเดิม ๆ

หมวกใบที่หก หมวกสีน้ำเงิน (Blue Hat)

เป็นหมวกที่ให้ความรู้สึกสงบเย็น หมวกสีน้ำเงินใส่ เพื่อบริหารกระบวนการคิด จัดระเบียบวิธีคิด เป็น หมวกของความคิดรวบยอด เพื่อยุติปัญหา ความ ขัดแย้ง ความไม่ชัดเจนในเรื่องต่าง ๆ หมวกสีน้ำเงิน เป็นหมวกในอุดมคติที่มนุษย์ต้องการอย่างมาก ๆ

ถ้าเราพิจารณาให้ลึกซึ้งลงไปแนวคิด หมวก ๖ ใบ จะเห็นว่าในแต่ละวัน เราใส่หมวกทั้ง ๖ ใบ เพียงแต่ว่าใส่ทีละใบในแต่ละเวลา ที่สำคัญ ในแต่ละเวลาของการคิดภายใต้หมวกแต่ละใบ จะต้องไม่นำอัตตาตัวตน หรือ Ego ของตัวเองนำมา ไปสู่ความคิดที่มีอคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง งานหลาย อย่างที่ไม่สำเร็จ หรือสำเร็จแต่ก็ไม่มีประสิทธิภาพ อาจเป็นเพราะเราใส่หมวกหลายใบในเวลาเดียวกัน หรือใส่หมวกใบที่ไม่เหมาะสม ไม่ตรงกับเรื่องราว เหตุการณ์ สถานการณ์นั้น ๆ

เมื่อเกิดปัญหามากระทบทั้งทางตรงและ ทางอ้อมกับตัวเรา ควรหันกลับมาดูตัวเองว่า วันนี้ เราใส่หมวกสีอะไร เหมาะสมหรือไม่เหมาะสมกับ วิธีทางที่ควรจะเป็นหรือไม่ ถ้ายังไม่เห็นทางออก ขอแนะนำให้ลองสวมหมวกสีน้ำเงินก่อน เพื่อจะ คิดอะไรออกได้บ้าง

เรียบเรียงโดย กทพ.

รวบรวมข้อมูลจาก

- คอลัมส์ ออกกำลังใจของวันวิสาข ชูชนม์ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ หน้า ๑๐ ประจำวัน อาทิตย์ที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๕๗ ฉบับที่ ๒๐๔๕๒ ปีที่ ๖๕